

Лункіна Т. І.

д-р. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Бурковська А. В.

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Інноваційним інструментом соціальних перетворень та міцного розвитку громади є соціальне підприємництво, яке покликане розв'язувати сучасні проблеми суспільства, здійснюючи комерційну діяльність. Попри активне поширення соціального підприємництва у світі та зростання інтересу науковців до проблеми соціального підприємництва, сутність, можливості й особливості функціонування соціального підприємництва все ж залишаються предметом дискусії.

У наукових публікаціях термін «соціальне підприємництво» можна знайти в публікаціях Б. Дрейтона – засновнику «Ашока» (1972 р.). «Ашока» (Ashoka) – найбільша міжнародна організація, що об'єднує лідерів соціального підприємництва з усього світу, чия діяльність спрямована на системне розв'язання найгостріших соціальних проблем. Б. Дрейтон визнає соціальне підприємництво як інноваційний підхід, шляхом якого індивіди можуть розв'язати серйозні соціальні проблеми, які виникають в суспільстві. Б. Дрейтон підкреслює, що соціальне підприємництво є беззаперечно важливим інструментом для економічного та соціального розвитку не лише для слаборозвинутих, але й для країн, що розвиваються та розвинутих країн [3].

Особливості соціального підприємства, що відрізняють його від решти суб'єктів господарювання обумовлюють необхідність впровадження специфічних інструментів, методів та способів і як управління таким підприємством, так і державного сприяння їх розвитку. Вагомою складовою цього процесу є розробка організаційних механізмів [1].

На сьогодні соціальне підприємництво є визнаним у світі специфічним видом підприємництва, що спрямоване на створення соціальних та економічних умов розвитку. Попри короткий термін існування (приблизно 20-25 років), воно набуло значного поширення у світі і зайняло гідне місце з такими загальноновизнаними трендовими напрямками розвитку підприємництва, як корпоративна соціальна відповідальність, благодійність, венчурна філантропія.

Ініціативність соціальних підприємств поширюється практично на всі види діяльності – від виробничої сфери до суспільних послуг, охорони природи, ресурсощадження та інше. На процеси його формування та розвиток впливає характерний соціально-економічний і культурний розвиток, а також

традиції вести бізнес, самоорганізація населення у реалізації суспільних проблем, що і створило виникнення двох основних концепцій соціального підприємництва: американської та європейської, тобто це основні погляди та розуміння соціального підприємництва у США та Європі [2].

Соціальне підприємництво формується на основі соціального капіталу громадських організацій і стає досить дієвим у контексті місцевої громади. Такий інноваційний інститут розвитку повинен задовольнити ті потреби членів громади, які державний сектор не в змозі задовольнити, а приватний ігнорує.

Розвиток соціального підприємництва в Україні можна розділити на три етапи. Перший етап може бути датований періодом 1991-2010 рр., коли перші міжнародні донори (наприклад, USAID) почали впроваджувати концепцію соціального підприємництва в Україні і піклувалися про повільне, але неухильне становлення цього сектора. Другий етап розвитку соціального підприємництва відбувся в період між 2010 і 2016 роками. Він характеризується формуванням важливих взаємодій, які призвели до розробки конкретних програм, а також перших публікацій статей і книг з даної теми. Третій етап розвитку соціального підприємництва в Україні розпочався близько 2016 року. Наразі в Україні налічується 46288 (червень 2019 р.) соціальних підприємств.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, варто відмітити, що соціальне підприємництво є важливим напрямом ефективного розвитку сучасної економіки, так як допомагає розвивати громади, залучаючи до громадського життя соціально вразливі групи населення, забезпечуючи їхніх членів роботою; збагачувати професійний досвід людей, які працюють на соціальних підприємствах, задля подальшого працевлаштування за сучасних ринкових умов; створювати робочі місця; розширювати активність громадян, які можуть самостійно розв'язувати свої проблеми та брати відповідальність за своє життя; посилювати увагу до соціально вразливих груп населення, не стільки надаючи їм благодійну допомогу, скільки забезпечуючи їх корисною соціально значущою роботою; відроджувати сільські та міські території та поліпшувати їхню соціальну інфраструктуру тощо. Все це дозволить зменшити соціальну напругу в країні та, як наслідок, підвищити економічний, екологічний та соціальний її розвиток.

Список використаних джерел:

1. Горішна Н. М. Феномен соціального підприємництва : сутність і критерії. Вісник Ужгородський університет. Сер. Педагогіка. Соціальна робота. 2016. Вип. 2 (39). С. 58-59. URL : irbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.

2. Плахова Е. Н. Социальное предпринимательство, как фактор развития гражданского общества в Украине. Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління : Збірник наукових праць. ДонДУ. Том X Сер. Соціологія. Донецьк. 2009. С.55-62.

3. Про соціальне підприємництво. Веб-сайт. URL: <http://www.socialbusiness.in.ua/index.php/ba-za-znan/biblioteka-sotsialnohopidprijemtsia>.